

Kalsnavas čiekurkaltē sagatavo sēklas

IVETA ŠMUGĀ

(Turpinājums no 1. lappuses)

Tiekam iepazīstināti arī ar bērza sēklu ieguvu. Šo sēklu iegūšanai salasa spurdzes, un šis ir pat smalkāks darbs. Kamēr nonāk līdz galaproduktam, jābūt pacietībai, "jāizloba grauds no pelavām". Te pastāv arī roku darbs.

Kad pabijām Kalsnavas čiekurkaltē, sēklu pārstrādes telpās tobrīd tika gatavotas bērza sēklas. Tās ir ļoti smalkas — ar visiem spārniņiem, kas tiek attīrīti nost. 1000 bērza sēklu svars ir tikai 0,12 gramu. Mikroskopā var ieraudzīt tukšās, ko vajag atlasīt, un Dzintrai Paeglei daudzajos darba gados, pētot sēklas mikroskopā, ir "piešauts acs".

Viņa atklāj: — Bērzs ir ļoti pieprasīts, un divus gadus sēklu ieguvei nebija ražas, to ietekmēja laikapstākļi. Savukārt šogad daudz ir tukšo sēklu, jo no tām, ko iedeva pārbaudēm, digtspēja parādījās maza. Pēc tam, kad atlasām tukšās sēklas, digtspēja ir ap 80%. Izmantot modernās tehnoloģijas, tiek sagatavota sēkla ar 95% un augstāku digtspēju, un tāda sēkla pārsvārā interesē kokaudzētavas. Ja iesējam 100 sēklas un 5 neuzdīgst, tas nav nekā, taču, ja iesējam 1 miljonu sēklu, tad 5% nedīgstošo sēklu iztrūkums ir jūtams.

Māra Druvaskalna vadībā bija ļauts ieskatīties arī sēklu noliktavā, ko vada Sarmīte Greidiņa. Saldētavā noteiktā temperatūrā plauktos savietoti sēklu konteineri. Viss ir marķēts, pēc cipara speciālisti jau zina, kas ir kas.

— Noliktavā sēklu rezerve ir sagatavota vismaz 10 gadiem, un didzība tiek saglabāta. Pēc 10 gadiem tiek veiktas analīzes, pārbaudīta didzība. Kā gan sēklas var tik ilgi uzglabāt? Tās tāpēc, ka čiekurus savedam sēklu ieguvei tad, kad dabā ir rudens, čiekurā sēklas ir nobriedušas. Čiekurkaltē tās atspārņojam, un sēklām kalendārā ir rudens ar ziemas periodu. Mēs atspārņotās sēklas ievietojam kanniņā un noliekam uz ziemu saldētavā. Sēklām ir ziema, gaismas nav, kalendārā nav, tās var ziemot ilgi. Paiet gads, divi, sēklām joprojām ir ziema, bet, tiklīdz izņemam ārā, sākas pavasaris, un sēklas sējam augšanai, — līdzīgi Māris Druvaskalns stāsta arī skolēnu ekskursiju grupām.

Uzzinām arī to, ka koku sēklas netiek eksportētas, tās pat piepērk klāt, pēc tam paši izaudzē stādus, ko stāda Igaunijā, Zviedrijā un citur.

— Tie ir nākotnes koki, kas ir taisnākie, lielākie, kas labāk atzarojas, nav dubultās galotnes. Tā informācija, kas ir kokā, saglabājas arī sēkliņā. Nogriežam potzarus, speciāli uzpotējam uz sējeņiņiem, izstādām plantācijā. Čiekuri, kas

Sēklu sagatavošana ir rūpīgs darbs, par ko ir pārliecināti Dzintra Paegle un Artūrs Teilis.

Māris Druvaskalns: — Bērza sēklas — 4 kg, un, ja 1 kg ir 5 miljoni sēklu, tad konteinerā ir 20 miljoni sēklu, kas ir tikpat daudz nākamo koku.

Čiekurkaltē liepas sēklu sagatavošanā iesaistās arī Raivo Niedrītis.

ienākas, ir ar informāciju "Esmu vissmukākais, visresnākais, visvisis...". Lasot čiekurus, mēs jau vācam TĀ koka pēcnācējus. Tā ir pirmā pakāpe. Otrās pakāpes sēklu plantācijas ir labāk atlasītie koki, no kuriem ievācam sēklas, izaudzējam stādus, sastādām mežā. Pēc 20—30 gadiem no tiem kokiem, kuri ir taisnākie, ātrāk augošie, paņemam potzarus un atkal audzējam sēklu kokus. Katra pakāpe dod pienesumu līdz 15—20%, — vēstī "LVM Sēklas un stādi" direktors. ■

Vienā kastē ir 50 l čiekuru, kad tie pakaltēti un atveras, iegūst sēklas.

AGRA VECKALNIŅA foto

Pasniegtas meža nozares gada balvas

"ZELTA ČIEKURS 2022"

Vakar, 1. decembrī, svinīgi tika pasniegtas meža nozares gada balvas "Zelta čiekurs 2022". Laureātu sveikšana norisinājās Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitātes Lielajā aulā Jelgavā.

„Zelta čiekurs” ir gadskārtēja meža nozares augstākā atzinība par nozīmīgiem sasniegumiem

un ieguldījumu nozares labā. Balva dibināta, lai apzinātu Latvijas labākos meža darbiniekus un pateiktos viņiem par paveikto, kā arī iepazīstinātu sabiedrību ar Latvijas labākajiem mežsaimniekiem, kokrūpniekiem, nozares zinātniekiem un pedagogiem.

Balva tiek pasniegta deviņpadsmito reizi. Šogad laureātus sveica piecās nominācijās: „Par mūža ieguldījumu”, „Par inovatīvu uzņēmējdarbību”, „Par zinātnes ieguldījumu nozares attīstībā”, „Par

ieguldījumu nozares attīstībā” un „Par ilgtspējīgu saimniecību”.

Konkursa pastāvēšanas laikā meža nozares gada balva ir pasniegta gandrīz 200 Latvijas mežsaimnieku, nozares pētnieku, uzņēmēju un biedrību.

Šogad konkursa komisijas izvēlētie meža īpašnieki nominācijā „Par ilgtspējīgu saimniecību” visbagātīgāk pārstāv Latgali, taču aktīvi bijuši arī Vidzemes un Kurzemes mežsaimnieki.

Šovasar uz „Zelta čiekuru”

nominācijā „Par ilgtspējīgu saimniecību” pretendēja septiņi meža īpašnieki: Juris Mālakalns Madonas novadā, Andis Malējs Cēsu novadā, Valērijs Drozdovs Krāslavas novadā, Larss Džordžs Hedlunds Rēzeknes novadā, Ludvigs Karvelis Ludzas novadā, Valdis Kalns un Oskars Kugelans Kuldīgas novadā.

TV24 ēterā pasākumu varēs skatīties 3. decembrī pulksten 22 ar atkārtojumu 4. decembrī pulksten 12.

Sagatavoja IVETA ŠMUGĀ

ZIŅAS

Saņem vides kvalitātes zīmi “Zaļais sertifikāts”

30. novembrī viesnīcā “Zeit” Līgatnē ap 100 lauku tūrisma uzņēmēju pulcējās asociācijas “Lauku celotājs” rudens seminārā. 39 lauku tūrisma uzņēmumi, tostarp viesu māja “Kučuru dzirnavas” no Aronas pagasta, saņēma vides kvalitātes zīmi “Zaļais sertifikāts”.

Viņus sveica sertifikāta komisijas pārstāvji.

“Zaļais sertifikāts” ir vides kvalitātes zīme lauku tūrisma saimniecībām, kurās ievēro zaļās saimniecības principus, saudzējot resursus, veidojot videi un vietējai kopienai draudzīgu, viesiem ērtu un patīkamu tūrisma piedāvājumu. “Zaļā sertifikāta” vērtēšana un attīstība notiek ar Latvijas Vides aizsardzības fonda administrācijas atbalstu.

Starp “Zaļā sertifikāta” saņēmējiem ir viesu mājas, kempingi, lauku mājas, brīvdienas mājas, viesnīcas un citi. Vairāk informācijas par katru no šeit nosauktajiem var atrast www.celotajs.lv sadaļā “Zaļās brīvdienas”.

Lauku viesnīcas un lauku mājas tiek vērtētas pēc viesu namu kritērijiem. No nākamā gada uz “Zaļo sertifikātu” vairs nevarēs pretendēt publiskie tūrisma pakalpojumu sniedzēji. Sertifikāts tiks pasniegts tikai privātiem uzņēmējiem, un tiem jādarbojas viesmīlības jomā.

Uzņēmēji, kuri vēlas pieņemt “Zaļajam sertifikātam”, var aizpildīt uzņēmuma pašnovērtējuma anketu. Iepazīties ar sertifikāta jomām, kritērijiem un skaidrojumiem var vietnē www.celotajs.lv/zaļais.

Sarūk reģistrēto uzņēmumu skaits

Latvijā pēdējā gada laikā (no pērnā gada oktobra līdz šā gada oktobrim) reģistrēti kopumā 9215 jauni uzņēmumi, savukārt slēgti 10 407 uzņēmumi, tas nozīmē, ka Latvijā reģistrēto uzņēmumu gada laikā kļuvis par 1192 mazāk.

Par to liecina atvērto datu platformas “Okredo” apkopotā informācija.

Salīdzinot situāciju pusgada griezumā, uzņēmumu skaita samazināšanās kļuvusi straujāka pēdējo sešu mēnešu laikā. No šā gada maija līdz oktobrim Latvijā slēgti 5313 uzņēmumi, par 4,3% vairāk nekā pusgada periodā pirms tam — no 2021. gada novembra līdz 2022. gada aprīlim (5094 uzņēmumi). Periodā kopš pagājušā gada sākuma visvairāk slēgtu uzņēmumu viena mēneša laikā reģistrēts pērnā gada martā, kad darbību izbeidza 2792 uzņēmumi.

Procentuāli visvairāk slēgtu uzņēmumu pēdējā gada laikā (no 2021. gada novembra līdz 2022. gada oktobrim) bijis transporta un uzglabāšanas sektorā — slēgti 462 uzņēmumi, kas ir 14,89% no kopējā slēgtu uzņēmumu skaita attiecīgajā periodā.

Tam seko apstrādes rūpniecība (10,89%), profesionālo, zinātnisko un tehnisko pakalpojumu uzņēmumi (9,67%), lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības uzņēmumi (9,25%), vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības, automobiļu un motociklu remonta uzņēmumi (7,7%).

Sagatavoja IVETA ŠMUGĀ